

EUROPESE CENTRALE BANK

NAAR EEN GEMEENSCHAPPELIJK EUROBETALINGSGEBIED

FEBRUARI 2006

BCE ECB EZB EKT EKP

DOELSTELLINGEN
EN DEADLINES

4DE VOORTGANGS-
RAPPORT

EUROPESE CENTRALE BANK

NAAR EEN GEMEENSCHAPPELIJK EUROBETALINGSGEBIED

DOELSTELLINGEN EN DEADLINES

4DE VOORTGANGSRAPPORT

FEBRUARI 2006

In 2006 verschijnt
in alle publicaties
van de ECB
een motief van
het bankbiljet
van €5.

© Europese Centrale Bank, 2006

Adres

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Duitsland

Postadres

Postfach 160319
60066 Frankfurt am Main, Duitsland

Telefoon

+49 69 1344 0

Website

<http://www.ecb.int>

Fax

+49 69 1344 6000

Telex

411 144 ecbd

*Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor
educatieve en niet-commerciële doeleinden is
toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt
vermeld.*

Per februari 2006.

ISSN 1725-647X (online)

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	4	2 SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN VOOR DE SEPA-INSTRUMENTEN, -INFRASTRUCTUREN EN -STANDAARDEN, EN DE VOORTGANG DIE WORDT GEBOEKT BIJ HET VERWEZENLIJKEN ERVAN	14
INLEIDING	7		
I HET SEPA: ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN WERKMETHODEN	8		
1.1 De algemene doelstellingen van het SEPA	8	2.1 Overboekingen	14
1.1.1 Het SEPA zal nationale barrières wegwerken	8	2.2 Automatische incasso's	16
1.1.2 Het SEPA zal zich richten op het eurogebied	8	2.3 Kaartbetalingen	17
1.1.3 Het SEPA zal toekomstgericht zijn	8	2.4 Contant geld, cheques en overige niet onder het SEPA vallende retailbetalingsinstrumenten	20
1.1.4 Het SEPA zal gebruikersvriendelijk zijn	9	2.5 Infrastructuren voor de afwikkeling en verrekening van retailbetalingen	20
1.1.5 Er zal een communicatiestrategie voor het SEPA nodig zijn	9	2.6 Standaarden	22
1.1.6 Ook banken zullen profijt hebben van het SEPA	10	BIJLAGE	25
1.1.7 Het tijdpad voor het SEPA-proces blijft gehandhaafd	10		
1.1.8 De SEPA-doelstellingen zullen zijn gericht op het vaststellen van gemeenschappelijke standaarden en procedures	11		
1.2 De werkmethoden	11		
1.2.1 De overgang naar het SEPA dient te geschieden in de vorm van een project	11		
1.2.2 Gebruikers dienen erbij te worden betrokken	12		
1.2.3 Overheidsinstanties worden uitgenodigd daarbij een voorbeeldrol te vervullen	12		
1.2.4 Nationale migratie naar het SEPA dient goed georganiseerd te zijn	13		

SAMENVATTING

Het Eurosysteem heeft een visie voor het gemeenschappelijk eurobetalingsgebied (hierna SEPA, hetgeen staat voor *Single Euro Payments Area*): een eurogebied waarbinnen alle betalingen binnenlands zijn, waar het huidige onderscheid tussen nationale en grensoverschrijdende betalingen niet meer bestaat. Dit betekent dat het SEPA-project zich niet alleen richt op het verbeteren van de efficiëntie van grensoverschrijdende betalingen. Het richt zich tevens op het ontwikkelen van gemeenschappelijke instrumenten, standaarden, procedures en infrastructuren teneinde tot substantiële schaalvoordelen te komen. Binnen het SEPA zullen cliënten in staat zijn betalingen binnen het gehele eurogebied te verrichten op een even efficiënte en veilige wijze als thans het geval is in de nationale context. Indien zij dit wensen, zullen zij dit kunnen doen door gebruik te maken van één enkele betaalrekening en één enkele betaalkaart.

Het SEPA is een natuurlijk uitvloeisel van de invoering van de euro. De nadruk ligt derhalve op het eurogebied. Het zal desalniettemin tevens bijdragen tot verbetering van de Interne Markt en tot de verwezenlijking van de in de Lissabon-agenda geformuleerde doelstellingen. Het SEPA zal alleen door gebruikers worden geaccepteerd, en dus werkelijkheid worden, indien het vooruitloopt op hoe moderne betalingssystemen er aan het eind van het decennium uit zullen zien, en indien het de nieuwe mogelijkheden benut die door de vooruitgang in de informatietechnologie worden geboden.

Het is van belang dat de aanbieders van de SEPA-diensten rekening houden met de behoeften van de verschillende cliëntensegmenten. Aangezien het SEPA veranderingen in de gewoonten van cliënten zal vereisen, zullen oplossingen moeten worden gevonden die zo gemakkelijk, kostenefficiënt en gebruikersvriendelijk mogelijk zijn voor bankcliënten. In dit opzicht is het bij het project betrekken van vertegenwoordigers van SEPA-gebruikers –

ondernemingen, het midden- en kleinbedrijf, burgers en overheidsinstanties – onontbeerlijk. Daarnaast is een passende communicatiestrategie nodig, die reeds in dit stadium voorbereid dient te worden.

In 2002 voorzag het Europese bankwezen dat het SEPA eind 2010 zou zijn voltooid. In 2004 formuleerde het Eurosysteem het door de banken aanvaarde voorstel dat cliënten de mogelijkheid zouden moeten krijgen om al vanaf januari 2008 gebruik te maken van pan-Europese betalingsinstrumenten. Het Eurosysteem ziet geen reden om deze deadlines te wijzigen. Wel is het Eurosysteem van oordeel dat de resultaten die vanaf deze data worden verwacht, duidelijker gedefinieerd dienen te worden.

Het SEPA vormt een belangrijk Europees doel, dat qua ambitie, omvang en complexiteit te vergelijken is met de overgang op de eurobankbiljetten en euromunten. Dientengevolge dient het te worden uitgevoerd in de vorm van een project: succes is alleen verzekerd indien alle belanghebbenden die bij het proces betrokken zijn, dezelfde doelen nastreven en hetzelfde projectplan met een reeks overeengekomen mijlpalen volgen.

De taak van verduidelijking van de einddoelstellingen van het SEPA ligt voornamelijk bij de regelgevende instanties, het Eurosysteem en de Europese Commissie, na zorgvuldige overweging van de verwachtingen van alle belanghebbenden. Dat is de hoofddoelstelling van dit rapport, dat is opgesteld na intensieve raadpleging van de belangrijkste spelers, de banken en de gebruikers, op nationaal en op Europees niveau. Gezien het politieke karakter van het SEPA, is het tevens van groot belang dat overheidsinstanties, die grootgebruikers van betalingsdiensten zijn, een voorbeeld stellen en als een van de eersten overgaan op het SEPA.

Het bankwezen heeft de verantwoordelijkheid op zich genomen de SEPA-producten te leveren, in het bijzonder de specificaties van de nieuwe betalingsinstrumenten. Het is aan hen

om levensvatbare en rendabele bedrijfsmodellen te ontwikkelen en te beheren, die verenigbaar zijn met het SEPA. Want schaalvoordelen, meer concurrentie en grotere efficiëntie zullen niet alleen de opbrengsten maar ook de kosten van de banken beïnvloeden.

Terwijl de doelstellingen van het SEPA en de te bereiken resultaten op Europees niveau dienen te worden vastgesteld, zal het migratiepad naar het SEPA voornamelijk op nationaal niveau worden georganiseerd, aangezien de uitgangspunten verschillen. De nationale centrale banken zullen dit proces helpen vergemakkelijken.

DE SEPA-INSTRUMENTEN

De verwachting is dat aan het eind van het SEPA-proces alle *overboekingen* binnen het eurogebied zullen worden verwerkt volgens één enkele reeks Europese betalingsregels. Naast de betalingsregels zoals die thans door de Europese Betalingsraad (European Payments Council – EPC) zijn vastgesteld, verwacht het Eurosysteem dat er een standaard voor spoedoverboekingen met verrekening binnen de werkdag zal worden ontwikkeld. Beide standaarden zouden de opname van gestructureerde cliëntgegevens mogelijk moeten maken, teneinde internetfacturering en automatische afstemming van rekeningen te vergemakkelijken. Het Eurosysteem verwacht dat de door de EPC gedefinieerde betalingsregels uiterlijk op 1 januari 2008 ter beschikking van cliënten zullen staan, parallel aan de nationale instrumenten. Het Eurosysteem verwacht dat tegen eind 2010 de overheidsinstanties, ondernemingen en mogelijk ook particulieren uitsluitend van SEPA-overboekingen gebruik zullen maken.

Het uiteindelijke doel met betrekking tot automatische incasso's is dat alle *incassotransacties* binnen het eurogebied worden verwerkt volgens het SEPA-systeem voor automatische incasso's zoals vastgesteld door de EPC. Dit systeem zal dienen te worden aangevuld met additionele opties teneinde passende oplossingen te bieden voor de verschillende

behoeften van cliënten (bijv. voor *business-to-business*-transacties). De verwachting is dat het basis-SEPA-systeem voor automatische incasso's op 1 januari 2008 volledig operationeel zal zijn. De beslissing op welke datum de migratie van de bestaande nationale incassosystemen naar het SEPA-systeem afgerond moet zijn, zou aan de nationale migratieplannen kunnen worden overgelaten. De risico's die het mogelijk naast elkaar bestaan van nationale en SEPA-incassosystemen na 2010 met zich kan brengen, dient door de EPC te worden onderzocht.

Het SEPA voor betaalkaarten heeft tot doel de binnenlandse dienstverlening van nationaal op Europees niveau te tillen. Dientengevolge is het *uiteindelijke doel* van het SEPA-project op dit gebied het bevorderen van de ontwikkeling van dit betaalinstrument in het gehele eurogebied, zowel vanuit de aanbodzijde (banken) als de vraagzijde (kaarthouders, verkopers) gezien, zonder binnen het SEPA enig verschil te maken tussen nationale en grensoverschrijdende betalingen. Kaarthouders kunnen vandaag de dag met een nationale betaalkaart betalingen verrichten in het gehele land, zonder geografische beperkingen. In de toekomst zouden kaarthouders met een binnenlandse kaart ook in het gehele eurogebied moeten kunnen betalen. Als gevolg hiervan zullen nationale kaartsystemen een manier moeten vinden om hun acceptatienetwerk naar het gehele eurogebied uit te breiden. Kaarthouders dienen hun kaarten bij alle geldautomaten of verkooppunten te kunnen gebruiken (zolang de bank of verkoper het betreffende kaarttype/-merk accepteert), tegen een redelijk tarief en zonder differentiatie naar het land van uitgifte van de kaart. Een verkoper dient de mogelijkheid te hebben om met elke verkrijgende bank in elk land binnen het eurogebied zaken te doen. Wanneer een kaartstelsel een uitwisselingstarief in rekening brengt, mogen eventuele tariefverschillen niet zijn gebaseerd op geografische factoren.

In september 2005 heeft de EPC de Reglementen voor de SEPA-Overboeking en de SEPA-Automatische Incasso vastgesteld. Dit zijn be-

langrijke mijlpalen op weg naar het SEPA. Het Eurosysteem waardeert het engagement van en het werk dat is verricht door de EPC en zijn werkgroepen, en begrijpt dat het moeilijk is onderlinge overeenstemming te bereiken over dergelijke complexe zaken, niet in de laatste plaats vanwege de uiteenlopende nationale procedures. Het Eurosysteem moedigt de EPC echter aan deze werkzaamheden te completeren met het vaststellen van de bovengenoemde aanvullende opties teneinde de Europese gebruikers in staat te stellen gemakkelijker te bepalen welke instrumenten aan hun behoeften en verwachtingen tegemoet komen.

De EPC heeft tevens zijn goedkeuring gehecht aan het SEPA-Kader voor Betaalkaarten, hetgeen een verdere belangrijke mijlpaal vormt in het voltooiën van het SEPA. Het Eurosysteem merkt echter op dat het rapport ruimte laat voor verschillende interpretaties en over enkele onderwerpen in algemene bewoordingen spreekt. Een verdere uitwerking in dezen zou derhalve worden verwelkomd.

DE SEPA-INFRASTRUCTUREN EN -STANDAARDEN

De huidige infrastructuur voor het verwerken van retailbetalingen is ontwikkeld met het doel onafhankelijke nationale betalingssystemen te bedienen. Binnen het SEPA is substantiële consolidatie noodzakelijk teneinde banken en cliënten te kunnen laten profiteren van schaalvoordelen. Het Eurosysteem is het ermee eens dat dit proces door marktkrachten dient te worden bepaald, en mogelijk niet vóór eind 2010 zal zijn voltooid. De verwachting is echter dat tegen die tijd de betalingsinfrastructuur in het eurogebied volledig *uitwisselbaar* zal zijn. Het Eurosysteem verwacht dat uiterlijk 1 januari 2008 alle dan nog bestaande infrastructuren op nationaal niveau zowel “oude” nationale instrumenten als “nieuwe” SEPA-instrumenten zullen verwerken, hetgeen betekent dat ze in staat moeten zijn betalingen te verwerken die zijn verricht met de pan-Europese instrumenten/kaartsystemen parallel aan nationale betalingen in hun respectieve land.

Teneinde voor een efficiënt betalingsverkeer te zorgen in het SEPA, is het essentieel dat *bank-to-customer-* en *customer-to-bank-*standaarden worden overeengekomen, zodat het volume van *straight-through*-verwerking wordt gemaximaliseerd. Gemeenschappelijke beveiligingsstandaarden voor betalingstransacties zijn eveneens nodig. Op het gebied van uitwisselbaarheid van kaartsystemen en infrastructuur, moedigt het Eurosysteem de EPC ten zeerste aan om zo snel mogelijk met de technische werkzaamheden te beginnen.

Internetfacturering met gebruikmaking van betalingsinfrastructuren is een nieuwe vorm van dienstverlening die enorme mogelijkheden biedt. Het Eurosysteem dringt er derhalve bij het bankwezen op aan deze mogelijkheden nader te onderzoeken en een voorstel te doen hoe de ontwikkeling van deze nieuwe vorm van dienstverlening en de bijbehorende standaarden op Europees niveau en met betrekking tot het SEPA-proces zouden moeten worden geëördineerd.

INLEIDING

Sinds de invoering van de eurobankbiljetten en euromunten op 1 januari 2002 zijn burgers in het eurogebied in staat binnen en tussen alle 12 landen contante betalingen te verrichten met één enkele valuta, de gemeenschappelijke munt, net zo gemakkelijk als met de vroegere nationale biljetten en munten. Echter, wat nu realiteit is voor contante betalingen, is voor girale betalingen nog steeds toekomstmuziek. De invoering van de euro als gemeenschappelijke munt van de 12 landen van het eurogebied zal slechts zijn voltooid indien het *gemeenschappelijk eurobetalingsgebied (SEPA) realiteit wordt, d.w.z. indien particulieren en ondernemingen de mogelijkheid hebben binnen het gehele eurogebied girale betalingen te verrichten vanaf één enkele betaalrekening waar dan ook in het eurogebied, daarbij gebruik makend van één enkele reeks betaalinstrumenten. Dit alles op net zo gemakkelijke, efficiënte en veilige wijze als thans mogelijk is op nationaal niveau.* De SEPA-doelstelling wordt gedeeld door het bankwezen, de gebruikersgemeenschappen en de politieke autoriteiten. Er zijn echter nog steeds uiteenlopende gezichtspunten over hoe en wanneer deze doelstelling zal worden gerealiseerd, en het lijkt er op dat, ondanks bemoedigende vooruitgang in het voorbereidende werk, de verwezenlijking van het SEPA nog geruime tijd op zich zal laten wachten. Met name is er nog geen harmonisering van girale retailbetalingen bewerkstelligd, die voornamelijk gebaseerd blijven op nationale systemen, terwijl de nationale infrastructures voor afwikkeling en verrekening van retailbetalingen nationaal gesegmenteerd blijven.

Sinds de publicatie van het Derde Voortgangsrapport over het SEPA in december 2004, heeft het Eurosysteem, in het kader van zijn mandaat de goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen, de werkzaamheden verricht door de Europese Betalingsraad (EPC), het belangrijkste coördinerende en besluitvormende orgaan voor het bankwezen in SEPA-aangelegenheden, actief gevolgd. Het Eurosysteem heeft tevens topontmoetingen georganiseerd

met hooggeplaatste bankiers teneinde toe te werken naar gedeelde opvattingen over de doelstellingen van het SEPA, en meer engagement van het bankwezen te krijgen met betrekking tot het realiseren van het SEPA. Bovendien zijn discussiefora opgezet voor vertegenwoordigers van cliëntengroepen, verkopers, het midden- en kleinbedrijf en financiële beheerders van bedrijven om duidelijkheid te krijgen welke diensten deze gebruikers verwachten van het SEPA. Hoewel sommige verwachtingen buiten de reikwijdte van het SEPA vallen en er mogelijk sprake is van enigszins uiteenlopende gezichtspunten tussen de verschillende groepen gebruikers, is het Eurosysteem van mening dat het thans een beter inzicht heeft in de verwachtingen van gebruikers in het algemeen, en deze verwachtingen worden tevens weergegeven in dit rapport.

In Hoofdstuk 1 van het rapport worden de algemene doelstellingen van het SEPA-project geformuleerd evenals de werkmethoden die dienen te worden toegepast om het project tot een succes te maken. Hoofdstuk 2 beschrijft de specifieke doelstellingen voor 2008 en 2010 voor de afzonderlijke SEPA-instrumenten, -infrastructures en -standaarden, en evalueert de voortgang die is gemaakt in het verwezenlijken van deze doelstellingen.

I. HET SEPA: ALGEMENE DOELSTELLINGEN EN WERKMETHODEN

I.1 DE ALGEMENE DOELSTELLINGEN VAN HET SEPA

I.1.1 HET SEPA ZAL NATIONALE BARRIÈRES WEGWERKEN

Binnen het SEPA zullen cliënten in staat zijn betalingen door het hele eurogebied te verrichten op een even efficiënte en veilige wijze als thans het geval is in de nationale context. Dit vereist in beginsel dat aan het eind van het proces cliënten binnen het eurogebied de mogelijkheid zullen hebben gebruik te maken van één enkele betaalrekening en één enkele reeks gestandaardiseerde instrumenten. Wanneer het SEPA-project is voltooid zullen alle betalingen binnen het eurogebied binnenlands worden en zal het huidige onderscheid tussen nationale en grensoverschrijdende betalingen verdwijnen.

Praktisch gezien betekent dit dat het SEPA-project geen minimalistisch project is dat zich alleen richt op het verbeteren van de efficiëntie van grensoverschrijdende betalingen. Het is veel ambitieuzer, aangezien het de gehele betalingssector van het eurogebied omvat. Duidelijk is dat een oplossing nodig is voor grensoverschrijdende betalingen, die cliënten thans ongemak kunnen bezorgen omdat de meeste betalingsinstrumenten die zij ter beschikking hebben voor nationale betalingen niet grensoverschrijdend kunnen worden gebruikt. Met het SEPA zoals het in dit rapport wordt omschreven, zal deze situatie worden verbeterd. Maar daarnaast zullen nationale betalingsinstrumenten op Europees niveau worden gestandaardiseerd, waardoor substantiële schaalvoordelen ontstaan. Dergelijke schaalvoordelen zouden alle actoren in de betalingssector (inclusief de banken en alle categorieën gebruikers) en de Europese economie als geheel ten goede moeten komen.

I.1.2 HET SEPA ZAL ZICH RICHTEN OP HET EUROGEBIED

Het SEPA is zowel een politieke als een economische doelstelling die is gekoppeld aan de invoering van de euro. Zonder de gemeenschappelijke munt zou het elan ten aanzien van het SEPA veel zwakker zijn. Dit mag blijken uit het zeer beperkte succes van eerdere pogingen in de jaren negentig om de Europese betalingsystemen te rationaliseren. Als het SEPA-project zich zou richten op te veel landen en verschillende valuta's, zou de implementatie ervan ingewikkelder en moeilijker te rechtvaardigen zijn en tevens een groter risico van mislukking in zich dragen. De primaire nadruk van het SEPA ligt derhalve op het eurogebied.

Het SEPA zou desalniettemin tevens kunnen bijdragen aan de verbetering van de Interne Markt, hetgeen een EU-doelstelling vormt. Daarnaast zullen in de komende paar jaar een aantal EU-landen naar verwachting tot de Economische en Monetaire Unie toetreden. Daarom dient een zorgvuldig evenwicht te worden gevonden tussen de absolute noodzakelijkheid van het creëren van het SEPA voor het eurogebied en, anderzijds, de noodzaak open te staan voor de rest van de EU.

I.1.3 HET SEPA ZAL TOEKOMSTGERICHT ZIJN

De verwezenlijking van de belangrijkste voordelen van het SEPA, zoals benadrukt in het Derde Voortgangsrapport, is afhankelijk van de toekomstgerichtheid van het project. Dit is de reden waarom het SEPA niet is beperkt tot de vertaling van bestaande nationale procedures, infrastructuren en standaarden in Europese equivalenten. Het SEPA loopt veeleer vooruit op hoe betalingssystemen er aan het eind van dit decennium uit zouden moeten zien, waarbij de nieuwe mogelijkheden die door de vooruitgang in de informatietechnologie worden geboden, nauwlettend worden bekeken. Dit dwingt Europese actoren ertoe datgene wat zij tot dusver als vanzelfsprekend hebben geacht, te heroverwegen. In deze context draagt het SEPA-project aanzienlijk bij aan de Lissabonagenda, die er onder andere op is gericht de concurrentiekracht en dynamiek van de Euro-

pese economie te bevorderen. Vandaag de dag al, nemen mondiaal gezien Europese betalingssystemen vaak een vooraanstaande positie in waar het automatisering betreft. Dit concurrentievoordeel moet worden behouden, en er moeten innovatieve oplossingen worden gevonden om in te kunnen spelen op de technologische uitdagingen in het Europese betalingslandschap.

1.1.4 HET SEPA ZAL GEBRUIKERSVRIENDELIJK ZIJN

Het SEPA mag geen project zijn dat alleen aan de wensen van Europese visionairs en IT-deskundigen beantwoordt. Het dient in te spelen op de behoeften van gebruikers van elektronische betalingsproducten en op die van gebruikers van girale producten. Het SEPA zal veranderingen in de gewoonten van particulieren vereisen, met inbegrip van degenen die minder voorbereid zijn op verandering. Er zal in sommige gevallen sprake zijn van additionele complicerende aspecten (bijv. het Internationale Bankrekeningnummer (International Bank Account Number – IBAN) is langer en doorgaans moeilijker te onthouden dan nationale bankrekeningnummers). Als gevolg daarvan zullen individuen en instellingen die aan het SEPA werken, oplossingen moeten vinden die voor bankcliënten, en met name particuliere cliënten, zo kostenefficiënt, gemakkelijk en gebruikersvriendelijk mogelijk zijn. Bovendien zouden banken en hun cliënten niet gedwongen moeten worden op technologisch gebied een stap achteruit te doen. Anders zou het risico bestaan dat het SEPA mislukt vanwege negatieve reacties van het publiek. De belangrijkste uitdaging voor het bankwezen is de nieuwe SEPA-instrumenten aantrekkelijk genoeg te maken voor de verschillende gebruikersgroepen, d.w.z. voor overheidsinstanties, ondernemingen, het midden- en kleinbedrijf, verkopers en burgers. Het SEPA dient concrete voordelen op te leveren en geen opgelegde standaardisatieoefening te zijn. Hoewel de verwachting is dat internetbankieren tegen het eind van dit decennium een aanzienlijke ontwikkeling zal hebben doorgemaakt, dient het SEPA evenwel rekening te houden met de be-

hoeften van veel individuen die zich mogelijk wat onwennig voelen met moderne technologieën. Aan het andere einde van het spectrum zullen bedrijfscliënten zich gemakkelijker aan de nieuwe SEPA-instrumenten aanpassen. In veel gevallen echter, verschillen hun eisen van die van particuliere cliënten (bijvoorbeeld op het gebied van automatische incasso's). Bedrijfscliënten zullen aandacht vereisen vanwege de complexiteit van de koppeling tussen hun interne processen en hun aanbieders van betalingsdiensten. De directe kosten van het geschikt maken van deze koppeling kunnen hoog zijn. Bedrijfscliënten zullen deze kosten alleen als waardevolle investering zien als het SEPA hen het vooruitzicht biedt van een structurele bedrijfstransformatie en de kans biedt op een mogelijke harmonisering van de binnenlandse dienstverlening in het eurogebied. In dit opzicht dringen ondernemingen krachtig aan op innovaties die hen in staat stellen hun interne processen effectief te verbeteren. De aanbieders van de SEPA-betalingsdiensten zullen er voor dienen te zorgen dat dit gebeurt.

Ten slotte zou het SEPA zich bij het dichterbij brengen van Europese oplossingen moeten laten inspireren door de landen die zijn overgegaan op de efficiëntste betalingsinstrumenten. Het SEPA dient in geen geval tot een verslechtering van de huidige dienstverlening aan cliënten te leiden.

1.1.5 ER ZAL EEN COMMUNICATIESTRATEGIE VOOR HET SEPA NODIG ZIJN

De invoering van eurobankbiljetten en euromunten ging vergezeld van een belangrijke publiciteitscampagne, die ruim vóór de feitelijke invoering werd gelanceerd. Tot op heden is het idee van het SEPA slechts in relatief kleine kring bekend. De meeste individuen, overheidsinstanties, verkopers en middelgrote- en kleine ondernemingen, en zelfs veel grote ondernemingen, zijn nog steeds niet bekend met het SEPA-proces. Het bankwezen zal zijn cliënten tijdig dienen voor te lichten. In 2006 zullen door de EPC, in samenwerking met de verschillende organisaties die de belangrijkste belanghebbenden (banken, gebruikers, regel-

gevende instanties) vertegenwoordigen, de elementen van een communicatiestrategie dienen te worden geformuleerd. Wat betreft de eigenlijke voorlichtingscampagne voor het grote publiek, zou begin 2007 een goede startdatum zijn, aangezien de implementatiefase dan al loopt. Andere gebruikersgroepen dienen eerder geïnformeerd te worden. Bedrijfscliënten en softwareverkopers bijvoorbeeld, benodigen zo snel mogelijk informatie over nieuwe technische standaarden om een begin te kunnen maken met het ontwikkelen van de noodzakelijke informatie- en communicatietechnologie. Om deze gebruikers van de relevante informatie te voorzien, zou de EPC een technisch informatiecentrum op kunnen zetten.

Het Eurosysteem zal zich beraden op het spelen van een actievere rol in het stimuleren van migratie, vooropgesteld dat de EPC zijn toezeggingen nakomt en er sprake is van krachtige politieke steun voor het SEPA, blijkend uit de bereidheid van overheidsinstanties om over te gaan op SEPA-betalingsinstrumenten.

1.1.6 OOK BANKEN ZULLEN PROFIJT HEBBEN VAN HET SEPA

Banken en niet-banken gaan er vaak van uit dat de voordelen van het SEPA voornamelijk zullen bestaan uit verlagingen van de banktarieven. Het SEPA zal echter niet alleen van invloed zijn op de ontvangstenkant van de betalingsdiensten, maar zou tevens tot verbeteringen aan de uitgavenkant moeten leiden. Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat de opbrengsten die banken thans genereren met hun betalingsdiensten, van land tot land aanzienlijk verschillen. Aangezien het SEPA nationale barrières zal elimineren, zorgt het voor meer concurrentie en, als gevolg daarvan, voor een neerwaartse druk op niet alleen de inkomsten van banken, maar ook op de verwerkingskosten. Daarnaast zal algemene en grootschalige standaardisatie resulteren in betere mogelijkheden om de ontwikkelingskosten te delen en softwareproducten gezamenlijk te gebruiken.

Vandaag de dag hanteren banksectoren bedrijfsmodellen die in het verleden zijn ontwikkeld op basis van de behoeften van afzonderlijke landen. Voor banken die ten koste van alles aan deze bedrijfsmodellen wensen vast te houden, zal het SEPA een project lijken dat de kosten verhoogt en de opbrengsten vermindert. Voor banken die hun bedrijfsmodellen aanpassen aan de vereisten die voortvloeien uit Europese integratie en technologische vooruitgang, zal het SEPA een mogelijkheid bieden een concurrentievoordeel te behalen.

Voor het bankwezen als geheel zal het resultaat waarschijnlijk afhangen van de vraag of banken in staat zijn hun kosten te verlagen met betrekking tot de infrastructuur, het in stand houden van verschillende procedures voor binnenlandse en eurogebiedbetalingen, of de handmatige verwerking in sommige delen van de betalingsverwerkingsketen. Dit blijkt uit het feit dat de nationale consolidering van de marktinfrastructuur die de afgelopen decennia heeft plaatsgevonden, gebaseerd op de beginselen van rationalisatie en automatisering, heeft geleid tot bedrijfsmodellen die voor banken winstgevend blijven. Dezelfde evolutie zou moeten gelden op het niveau van het eurogebied, waar eveneens de noodzaak van rationalisatie en een hogere mate van automatisering bestaat. In deze context kunnen de investeringskosten voor de SEPA-instrumenten en -procedures worden gezien als een bedrijfsontwikkeling die voorheen in een zuiver nationale context plaatsvond.

1.1.7 HET TIJDSHEMA VOOR HET SEPA-PROCES BLIJFT GEHANDHAAFD

In het Witboek van mei 2002 hebben 42 Europese banken en de Europese verenigingen van banken duidelijk gemaakt dat een volledige migratie naar het SEPA vóór eind 2010 zou zijn gerealiseerd. In maart 2005 sprak de EPC zijn overtuiging uit dat een kritische massa aan transacties vóór eind 2010 zal zijn gemigreerd naar de SEPA-betalingsinstrumenten, en dat het SEPA daarmee onomkeerbaar zal zijn. Sommige banken en andere belanghebbenden hebben deze deadline ter discussie gesteld, en

naar voren gebracht dat een volledige migratie van nationale naar SEPA-instrumenten/systemen vóór 2010 niet realistisch is, en dat het moderniserings- en integratieproces van de retailbetalingsmarkt mogelijk langer zal duren. Het Eurosysteem heeft deze bezwaren grondig onderzocht en is thans van oordeel dat de *meeste SEPA-doelstellingen, zoals in dit rapport gedefinieerd, vóór de door banken in 2002 gestelde deadline van (eind) 2010 kunnen worden geïmplementeerd*. Het is mogelijk dat sommige elementen van het project, en in het bijzonder die welke verband houden met infrastructurele veranderingen en het compleet afschaffen van nationale instrumenten, niet volledig vóór eind 2010 gerealiseerd zullen kunnen worden. Het is echter duidelijk dat de stap onomkeerbaar moet zijn, en dat de afschaffing van nationale instrumenten tegen eind 2010 verevorderd zou moeten zijn. In het Derde Voortgangsrapport heeft het Eurosysteem een voorstel gedaan volgens welk burgers en commerciële ondernemingen de mogelijkheid zouden moeten krijgen al vanaf 1 januari 2008 pan-Europese instrumenten te gebruiken voor nationale en grensoverschrijdende betalingen. Deze deadline is breed geaccepteerd door banksectoren en vormt thans een belangrijke mijlpaal in het SEPA-project.

1.1.8 DE SEPA-DOELSTELLINGEN ZULLEN GERICHT ZIJN OP HET VASTSTELLEN VAN GEMEENSCHAPPELIJKE STANDAARDEN EN PROCEDURES

In het Derde Voortgangsrapport voorzag het Eurosysteem dat de omschakeling van de huidige gefragmenteerde afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuur voor retailbetalingen in een geïntegreerde Europese infrastructuur in 2010 zou kunnen worden voltooid. Thans is het Eurosysteem van oordeel dat het niet waarschijnlijk is dat een volledig geïntegreerde Europese afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuur voor retailbetalingen in 2010 zal zijn gerealiseerd. In plaats daarvan wordt verwacht dat een coöperatievere aanpak tussen bestaande en nieuwe infrastructuren de invoering van gemeenschappelijke standaarden voor het uitwisselen van betalingsopdrachten tussen sys-

temen mogelijk zal maken, en de noodzakelijke verwerkingsplatforms voor SEPA-betalingen zal opleveren. Standaardisatie op dit gebied kan daarom niet verder worden uitgesteld en dient het primaire aandachtspunt bij de werkzaamheden te worden teneinde de uitwisselbaarheid tussen verschillende infrastructuurmogelijkheden te maken. Samenwerking en uitwisselbaarheid tussen infrastructuren zijn belangrijke aandachtspunten.

Het consolideren van bestaande infrastructuur zal bijdragen aan het verlagen van de productiekosten voor betalingen en daarmee aan het volledig benutten van de besparingsmogelijkheden die het SEPA biedt. Het Eurosysteem verwacht derhalve dat, gezien het feit dat elk systeem zijn eigen investeringscyclus kent, consolidatie geleidelijk zal plaatsvinden wanneer systemen hun volgende investeringscyclus plannen. Op dat moment zouden de eigenaren van een betalingssysteem (of van een kaartstelsel) zorgvuldig de in het eurogebied beschikbare consolidatiemogelijkheden moeten overwegen.

1.2 DE WERKMETHODEN

1.2.1 DE OVERGANG NAAR HET SEPA DIENT TE GESCHIEDEN IN DE VORM VAN EEN PROJECT

Het SEPA vormt een belangrijke Europese doelstelling, die qua ambitie, omvang en complexiteit vergelijkbaar is met de overgang naar de euro en de invoering van eurobankbiljetten en euromunten. Het dient daarom te worden uitgevoerd in de vorm van een project, met alle strakke deadlines die dit impliceert. De overgang op de eurobankbiljetten en euromunten vormt in belangrijke mate een bron van inspiratie voor hoe dit project zou moeten worden uitgevoerd.

Het SEPA kan alleen een succes worden indien alle belanghebbenden die bij het proces betrokken zijn, dezelfde doelstellingen voor ogen hebben en hetzelfde projectplan met een reeks overeengekomen mijlpalen volgen. Het SEPA-project is gekoppeld aan de invoering van de

euro, maar tevens aan de Interne Markt en de Lissabon-agenda, die belangrijke politieke en economische doelstellingen van de Europese Unie vormen. Tegen deze achtergrond dienen de uiteindelijke doelstellingen van het SEPA, na zorgvuldige overweging van de verwachtingen van alle belanghebbenden, verduidelijkt te worden. Dit is het belangrijkste doel van dit rapport.

Tot dusver hebben het Eurosysteem en de Europese Commissie het bankwezen een leidraad geboden, gebruik makend van verschillende methoden (rapporten, toespraken, interviews, etc.). In dit rapport, dat is besproken met de Europese Commissie, tracht het Eurosysteem een concreter en uitgebreider leidraad te bieden.

Overeenkomstig de uitgangspunten van het project zullen de overheidsinstanties gedurende de looptijd van het project de doelstellingen niet substantieel wijzigen. Anders zou het risico bestaan dat het bankwezen, dat voornamelijk voor de implementatie van het SEPA-project verantwoordelijk is, de doelstellingen niet tijdig verwezenlijkt.

Het bankwezen is verantwoordelijk voor het leveren van de SEPA-producten, en het is aan de banken levensvatbare en winstgevende bedrijfsmodellen voor betalingen te ontwikkelen en beheren die verenigbaar zijn met het SEPA. Echter, hoewel het in theorie gemakkelijk is de verantwoordelijkheid hiervoor bij het bankwezen in het eurogebied neer te leggen, ligt dit in de praktijk een stuk moeilijker. Het Europese bankwezen vormt een zeer heterogene groep bestaande uit duizenden banken met zeer verschillende bedrijfsmodellen. Er zijn banken die lokaal, nationaal of internationaal gericht zijn, banken die specifieke cliëntensegmenten bedienen, om maar niet te spreken van banken met specialistische functies. Maar zelfs banken die internationaal actief zijn en verwachten een toenemend aantal SEPA-betalingen te zullen verwerken, vrezen dat wanneer zij als eerste overstappen op het SEPA, zij een groot deel van de initiële kosten voor het leve-

ren van SEPA-producten zullen moeten dragen zonder daar ten volle van te kunnen profiteren omdat er aanvankelijk onvoldoende vraag naar deze producten zou kunnen zijn. Deze zorg dient te worden weggenomen door er voor te zorgen dat de banksectoren in het eurogebied op consistente wijze naar het SEPA migreren.

Het opzetten in 2002 van de EPC als het belangrijkste coördinerende en besluitvormende orgaan voor het bankwezen in SEPA-aangelegenheden, was een niet geringe prestatie, zoals al in eerdere rapporten door het Eurosysteem is onderstreept. Overeenkomstig de uitgangspunten van het project, is het van belang dat de EPC zijn huidige leidende rol behoudt, tenminste totdat het project is afgerond. Oplossingen dienen op nationaal niveau te worden gevonden om te waarborgen dat de besluiten van de EPC door *alle banken in het eurogebied* worden geïmplementeerd.

1.2.2 GEBRUIKERS DIENEN ERBIJ TE WORDEN BETROKKEN

Om de invoering van de SEPA-producten door eindgebruikers te vergemakkelijken (zie Paragraaf 1.1.4), is het van belang hun vertegenwoordigers bij het project te betrekken. Voor de EPC is het raadzaam manieren te vinden om cliëntenorganisaties en vertegenwoordigers van verkopers, het midden- en kleinbedrijf en financieel beheerders van bedrijven beter bij zijn werkzaamheden te betrekken. Overheidsinstanties dienen eveneens directer bij het project te worden betrokken.

1.2.3 OVERHEIDSINSTANTIES WORDEN UITGENODIGD DAARBIJ EEN VOORBEELDROL TE VERVULLEN

Overheidsinstanties initiëren en ontvangen grote aantallen betalingen voor salarissen, sociale uitkeringen, belastingen, etc. Vanwege het politieke karakter van het SEPA, is het van groot belang dat overheidsinstanties een voorbeeldrol vervullen en als een van de eersten overgaan op het SEPA. Als overheidsinstanties de keuze krijgen tussen nationale en SEPA-betalingsinstrumenten, worden zij uitgenodigd laatstgenoemde instrumenten te ge-

bruiken, wat hen tevens specifieke voordelen oplevert. Het Eurosysteem is van plan met de relevante overheidsorganisaties te bespreken hoe dit proces kan worden vormgegeven.

1.2.4 NATIONALE MIGRATIE NAAR HET SEPA DIEN T GOED GEORGANISEERD TE ZIJN

Aangezien de doorlooptijd voor de implementatie van de SEPA-instrumenten en het SEPA-Kader voor Betaalkaarten relatief kort is, is het Eurosysteem bereid op nationaal niveau te assisteren bij de migratie naar het SEPA, steunend op de ervaringen die zijn opgedaan met de overgang op de chartale euro in 2002.

Net als bij de overgang op de chartale euro zal het merendeel van het migratiewerk op nationaal niveau uitgevoerd dienen te worden omdat, zelfs als het eindresultaat van de migratie overal in het eurogebied hetzelfde is, de uitgangspunten verschillen. Het is essentieel dat in elk land reeds in 2006 een effectieve organisatie aanwezig is. Vertegenwoordigers van alle belanghebbenden in het SEPA, d.w.z. de banksectoren, het midden- en kleinbedrijf, verkopers, consumentenorganisaties en overheidsinstanties/overheidsorganen, dienen bij de migratie naar het SEPA te worden betrokken. De nationale centrale banken zullen bij dit proces ondersteuning verlenen. De verwachting is dat de nationale structuren die voor de migratie verantwoordelijk zijn, zullen bepalen wat er gemigreerd dient te worden (instrumenten, kaartsystemen, standaarden, verwerkingsprocedures, infrastructuur) en per wanneer teneinde te voldoen aan de SEPA-deadlines zoals uiteengezet in dit rapport en in de EPC-documenten. Er dient voor elke fase van het migratieproces een gedetailleerde routekaart te worden vastgesteld met concrete en meetbare mijlpalen die het mogelijk maken de voortgang nauwgezet te controleren.

Hoewel het meeste met de migratie verband houdende werk op nationaal niveau moet worden uitgevoerd, zal er een behoefte aan coördinatie op Europees niveau bestaan. Willen de eerste SEPA-producten in 2008 kunnen worden afgeleverd, dan zijn er voor elk instrument

op alle niveaus functionele, gedetailleerde plannen en checklists nodig. Gegeven de complexiteit van dit project is het belangrijk dat de voortgang op een zeer gestructureerde en reguliere wijze wordt gevolgd. Het Eurosysteem verwacht van de EPC dat deze als projectmanager de algehele verantwoordelijkheid op zich neemt voor het ontwikkelen en implementeren van een dergelijk controlekader voor elke fase van het migratieproces, waaronder een gedetailleerde routekaart met concrete en meetbare mijlpalen. Verder is het de verantwoordelijkheid van de EPC om, in samenwerking met de verschillende belanghebbenden (inclusief de nationale centrale banken wanneer deze geautomatiseerde clearinginstellingen (ACH's) beheren), duidelijke en ondubbelzinnige criteria op te stellen waarmee kan worden beoordeeld of aan de SEPA-vereisten wordt voldaan. Alle partijen dienen een zelfbeoordeling te doen en de EPC dient zich uit te spreken over alle evaluaties.

Ook het Eurosysteem zal de SEPA-migratie actief volgen en gaat er van uit dat er medio 2006 routekaarten voor de nationale migratie beschikbaar zijn.

2 SPECIEFIEKE DOELSTELLINGEN VOOR DE SEPA-INSTRUMENTEN, -INFRASTRUCTUREN EN -STANDAARDEN, EN DE VOORTGANG DIE WORDT GEBOEKT BIJ HET VERWEZENLIJKEN DAARVAN

In 2005 investeerden de EPC en zijn werkgroepen een substantiële hoeveelheid energie en middelen in de ontwikkeling van de Reglementen van de twee door de EPC vastgestelde betaalinstrumenten: de SEPA-Overboeking en de SEPA-Automatische Incasso. De EPC heeft tevens een SEPA-Kader voor Betaalkaarten vastgesteld. In september 2005 heeft de EPC zijn goedkeuring gehecht aan de twee Reglementen voor raadpleging op nationaal niveau, en aan het SEPA-Kader voor Betaalkaarten. In dezelfde maand werd het *Roll-out Committee (ROC)*, het comité dat zich bezig houdt met de implementatie van SEPA-procedures, opgericht. Het Comité zal rapporteren aan de plenaire vergadering van de EPC en is voor een aantal functies verantwoordelijk met betrekking tot het beheer van de betaalinstrumenten totdat een permanente beheersentiteit is ingesteld in juni 2006. Tevens wordt gewerkt aan Nalevingsovereenkomsten (*Adherence Agreements*), waarin het juridisch kader voor de SEPA-betaalinstrumenten wordt uiteengezet.

Met het leveren van de Reglementen en het SEPA-Kader voor Betaalkaarten heeft de EPC een belangrijke stap gezet. Er moesten zeer ingewikkelde problemen worden opgelost, hoofdzakelijk vanwege het feit dat de huidige nationale procedures zo van elkaar verschillen. De prijs voor het bereiken van overeenstemming over de Reglementen en het SEPA-Kader voor Betaalkaarten is echter dat de geleverde producten in sommige gevallen beperkt zijn tot hun basisfuncties en zouden moeten worden vervolledigd teneinde aan de door gebruikers geformuleerde eisen te voldoen.

Teneinde aan de grondbeginselen van goed projectmanagement te voldoen, dringt het Eurosysteem er bij de EPC op aan de Reglementen in maart 2006 goed te keuren. Het is voor

het SEPA-project essentieel dat wat tot dusver is bereikt, wordt vastgelegd en niet voortdurend kan worden aangevochten. Het Eurosysteem dringt er echter tevens bij de EPC op aan om te inventariseren welke onderwerpen nog nader dienen te worden uitgewerkt en mogelijk de Reglementen zouden kunnen completeren. Deze lijst met onderwerpen dient beperkt te zijn, en voor elk onderwerp dient een duidelijk deadline te worden gesteld. In de volgende paragrafen zal duidelijkheid worden verschaft over een aantal concrete *deliverables* en het verwachte tijdstip van voltooiing. Tevens worden de onderwerpen aangegeven waarvan het Eurosysteem zou wensen dat de EPC zich daar in de komende maanden mee bezig gaat houden.

2.1 OVERBOEKINGEN

HET DOEL

Het uiteindelijke doel van het SEPA op dit gebied is dat alle overboekingstransacties in het eurogebied worden verwerkt overeenkomstig de SEPA-Overboekingsprocedures zoals vastgesteld door de EPC. Deze doelstelling dient in twee stappen te worden verwezenlijkt.

HET SEPA-TIJDSCHEMA

Het Eurosysteem verwacht dat, parallel aan de nationale instrumenten, de door de EPC vastgestelde standaard SEPA-Overboeking *vanaf 1 januari 2008* door cliënten zal kunnen worden gebruikt voor zowel nationale als grensoverschrijdende transacties. Ook *customer-to-bank*- en *bank-to-customer*-standaarden/interfaces zullen dan ontwikkeld en beschikbaar gesteld zijn aan cliënten.

Het Eurosysteem verwacht dat overheidsinstanties, ondernemingen en wellicht ook particulieren *eind 2010* uitsluitend gebruik zullen maken van SEPA-overboekingen.

WAT IS DE HUIDIGE STAND VAN ZAKEN?

In de door de EPC in september 2005 goedgekeurde versie van het SEPA-Reglement voor Overboekingen, bestemd voor raadpleging op nationaal niveau, wordt een standaard over-

boekings voor niet-tijdkritische betalingen vastgelegd. Het Reglement waarborgt volledige bereikbaarheid, garandeert dat het volledige bedrag op de rekening van de ontvanger wordt gecrediteerd, en er wordt geen limiet gesteld aan de waarde van de betaling.

In de huidige versie van het Reglement mag de uitvoeringstijd van de overboeking niet meer bedragen dan drie bankwerkdagen vanaf de datum van aanvaarding. In haar laatste voorstel voor een richtlijn betreffende betalingsdiensten binnen de Interne Markt, overweegt de Europese Commissie een juridische vereiste te introduceren volgens welke de maximale uitvoeringstijd uiterlijk 2010 wordt teruggebracht tot één bankwerkdag (D+1). Het Eurostelsel zal de haalbaarheid van dit voorstel bestuderen, dat echter banksectoren in sommige EU-landen zou kunnen noodzaken grote investeringen te plegen. Hoewel de ontwerp-richtlijn nog niet door de EU-Raad en het Europees Parlement is goedgekeurd, moedigt het Eurostelsel – in het licht van het bovenstaande – de EPC aan grondig de mogelijkheid te bestuderen om de specificaties van de SEPA-Overboeking aan te passen voordat deze in maart 2006 definitief worden goedgekeurd, dit ter voorkoming van onzekerheden omtrent de doelstellingen van het SEPA op dit gebied.

In zijn analyse van het SEPA-Reglement voor Overboekingen, heeft het Eurostelsel de EPC op een aantal functies gewezen die dringend door de EPC dienen te worden vastgesteld teneinde de in het Reglement vastgelegde standaard dienstverlening te completeren.

Ten eerste is er een *procedure voor spoedoverboekingen met verrekening binnen de werkdag* nodig voor betalingen die cliënten urgent achten. Deze procedure dient niet in het bezit van een gesloten groep en niet op een specifieke infrastructuur toegesneden te zijn, maar dient open te zijn en ter beschikking van alle geïnteresseerde banken te worden gesteld. Om aan dit vereiste te voldoen, zou de EPC een procedure voor spoedoverboekingen moeten goedkeuren en tevens de implementatie ervan moe-

ten controleren. Het is aan elke afzonderlijke bank om te beslissen of zij deze dienst al dan niet wenst aan te bieden. De standaard voor spoedoverboekingen dient te worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de aanbieders van infrastructuur die deze transacties in de toekomst zouden kunnen gaan verwerken.

Ten tweede dienen er, teneinde tegemoet te komen aan het krachtige verzoek van financieel beheerders van bedrijven, algemene *standaarden voor customer-to-bank- en bank-to-customer-transacties* te worden ontwikkeld. Deze dienen, als onderdeel van de bedrijfsregels en gegevensmodellen, de mogelijkheid te bieden om *gestructureerde overboekingsinformatie en een voldoende lange code voor automatische betalingsafstemming* toe te voegen, teneinde volledige *end-to-end straight through*-verwerking mogelijk te maken. In dit verband waardeert het Eurostelsel het dat de EPC zich tijdens zijn plenaire vergadering in december 2005 bereid heeft verklaard in deze richting te werken, in samenwerking met de financieel beheerders van bedrijven. Het zou nuttig zijn voor banken om die cliënten die er voor kiezen een papieren overboekingsformulier te blijven gebruiken, een vereenvoudigde versie van deze standaard aan te bieden. De EPC wordt uitgenodigd de mogelijkheid te onderzoeken voor het ontwikkelen van een SEPA-standaard voor papieren overboekingsformulieren (en een corresponderend ontwerp voor internetbetalingen) die kunnen worden gebruikt voor pan-Europese overboekingen (vanaf 2008) en zo te voorkomen dat landspecifieke standaarden worden ontwikkeld; het werk dat op dit gebied reeds enkele jaren geleden is begonnen, dient te worden voortgezet. Het is echter bepaald niet de bedoeling om het gebruik van papieren instrumenten aan te moedigen; deze dienen geleidelijk te worden vervangen door efficiëntere elektronische instrumenten, maar met het feit dat zij door een groot aantal bankcliënten wordt gebruikt, dient rekening te worden gehouden.

**2 SPECIFIEKE
DOELSTELLINGEN
VOOR DE
SEPA-INSTRUMENTEN,
-INFRASTRUCTUREN
EN -STANDAARDEN,
EN DE VOORTGANG
DIE WORDT GEBOEKT
BIJ HET
VERWEZENLIJKE
DAARVAN**

2.2 AUTOMATISCHE INCASSO'S

HET DOEL

Het *uiteindelijke doel* voor automatische incasso's is dat alle automatische-incassotransacties in het eurogebied worden verwerkt overeenkomstig de SEPA-procedures voor Automatische Incasso's zoals vastgesteld door de EPC. Dit systeem zou op verschillende manieren kunnen inspelen op de verschillende behoeften van cliënten, bijv. voor *business-to-customer-* en *business-to-business-*transacties. Bovendien zou het verschillende mogelijkheden kunnen bieden voor het verwerken van machtigingen, teneinde te kunnen inspelen op de verschillende gewoonten in het SEPA.

HET SEPA-TIJDSCHEMA

De verwachting is dat het standaard SEPA-systeem voor Automatische Incasso's op 1 januari 2008 volledig operationeel zal zijn en beschikbaar zal worden gesteld voor *business-to-customer-* en *business-to-business-*transacties. Mogelijke additionele alternatieven, die thans worden onderzocht, dienen in 2008 beschikbaar te komen.

De EPC wordt uitgenodigd te onderzoeken wat de nadelen zijn van het naast elkaar laten bestaan van nationale en SEPA-systemen voor automatische incasso's *na eind 2010* (wat verschillende rechten en verplichtingen voor cliënten impliceert, bijvoorbeeld wat betreft herroepingstijd en het verwerken van machtigingen).

De keuze voor het tijdstip waarop de migratie van bestaande nationale naar SEPA-automatische incasso's eindigt, dient te worden overgelaten aan de nationale migratieplannen.

WAT IS DE HUIDIGE STAND VAN ZAKEN?

De EPC heeft in september 2005 het SEPA-Reglement voor Automatische Incasso's goedgekeurd voor raadpleging op nationaal niveau. Het doel van het SEPA-Reglement voor Automatische Incasso's is het vastleggen van een volledige reeks bedrijfsregels, -procedures en -standaarden die de SEPA-Automatische In-

casso's zullen reguleren. Het bevat derhalve bepalingen betreffende de reikwijdte van het systeem, de rol en de verantwoordelijkheden van de deelnemers, bedrijfs- en operationele regels, en het juridisch en contractueel kader.

Een van de grootste problemen die de EPC moest oplossen bij het opstellen van het SEPA-Reglement voor Automatische Incasso's was dat de nationale procedures voor het verwerken van machtigingen zeer uiteenliepen wat betreft de verstrekking, wijziging en intrekking ervan. In sommige landen machtigt de debiteur de crediteur rechtstreeks, en is het bankwezen niet bij de verwerking van machtigingen betrokken. In dergelijke landen hebben debiteuren uitgebreide rechten om automatische incasso's te weigeren. In andere landen machtigt de debiteur zijn bank, hetzij rechtstreeks hetzij via de crediteur, om het gebruik van een automatische incasso mogelijk te maken. De SEPA-Automatische Incasso lijkt meer op het eerste model. Uit de eind 2005 door de EPC georganiseerde raadplegingen kwam echter naar voren dat gebruikers in verschillende landen zich ongemakkelijk voelden ten aanzien van het gekozen model. Dientengevolge heeft de EPC in december 2005 besloten te onderzoeken of aanvullende procedures voor het verwerken van machtigingen zouden kunnen worden ingevoerd. De relevante bevindingen dienen in september 2006 te worden voorgelegd aan de plenaire vergadering van de EPC, en de mogelijkheid bestaat dat de EPC verdere opties zal toevoegen aan het huidige systeem.

Vaststaat dat het door de EPC voorgestelde systeem voor automatische incasso's bij uitstek geschikt is voor retailbetalingen van consumenten aan ondernemingen, nutsbedrijven of overheden (bijv. electriciteitsrekeningen of belastingbetalingen). Het systeem is minder geschikt voor *business-to-business-*transacties die doorgaans andere parameters benodigen (bijv. kortere herroepingstijden en kortere uitvoeringstijden). De EPC zegde in december 2005 toe de mogelijkheid te onderzoeken van het definiëren van opties in het systeem die beter zouden aansluiten bij deze categorie beta-

lingen. Het Eurosysteem moedigt de EPC aan deze taak voort te zetten teneinde een passende oplossing voor bedrijfscliënten te vinden. Het is echter van belang dat keuzemogelijkheden beschikbaar zijn voor zowel de crediteur, die een of meer keuzemogelijkheden zou kunnen aanbieden, als de debiteur, die kan besluiten of hij de door de crediteur aangeboden keuzemogelijkheden al dan niet aanvaardt. Dit betekent dat het bankwezen in staat zou dienen te zijn alle betaaloplossingen te verwerken, en nationale implementatieplannen dienen het gebruik ervan niet te verhinderen.

Ten slotte, het Eurosysteem heeft gedurende de ontwikkeling van het SEPA-Reglement voor Automatische Incasso's herhaaldelijk benadrukt dat het met een SEPA-Automatische Incassotransactie kunnen *bereiken van alle betalingsplichtigen*, een essentieel succescriterium vormt voor het nieuwe systeem. Dit vereist dat alle banken in het eurogebied in staat zijn met behulp van het nieuwe systeem en de nieuwe standaarden automatische-incasso-opdrachten van de betalingsontvangers te ontvangen. De huidige versie van het Reglement biedt geen enkele informatie over hoe volledige bereikbaarheid kan worden gerealiseerd. De EPC wordt uitgenodigd dit probleem onverwijld, doch uiterlijk tegen september 2006, aan te pakken, teneinde er voor te zorgen dat de relevante maatregelen zijn getroffen voordat de SEPA-Automatische Incasso in januari 2008 aan alle gebruikers wordt aangeboden.

2.3 KAARTBETALINGEN

HET DOEL

Kaartbetalingen zijn gebruikersvriendelijk en kunnen relatief goedkoop door banken worden verwerkt. De voordelen van kaartbetalingen liggen met name op het gebied van *face-to-face*-betalingen, waar betalen in contanten en, in sommige landen, cheques, de enige alternatieven zijn. Het SEPA voor betaalkaarten heeft als doel de binnenlandse dienstverlening eurogebied-breed te gaan aanbieden. Dientengevolge is het *uiteindelijke doel* van het SEPA-project op dit terrein om in gehele eurogebied

de ontwikkeling van het instrument vanuit het perspectief van zowel de aanbodzijde (banken) als de vraagzijde (kaarthouders, verkopers) mogelijk te maken, zonder binnen het SEPA te differentiëren tussen nationale en grensoverschrijdende betalingen. Vandaag de dag kunnen kaarthouders met hun betaalkaart in het hele land betalen, zonder geografische beperkingen. In de toekomst zouden kaarthouders met een binnenlandse kaart in het hele eurogebied moeten kunnen betalen. Als gevolg daarvan dienen nationale kaartsystemen een manier te vinden om hun acceptatienetwerken uit te breiden naar het gehele eurogebied. Kaarthouders dienen de mogelijkheid te hebben hun kaart bij elke geldautomaat of verkooppunt te gebruiken (zolang de bank of verkoper het betreffende kaarttype /merk accepteert), tegen een redelijk tarief en zonder differentiatie naar het land van uitgifte van de kaart. Een bedrijf dient de mogelijkheid te hebben om met elke bank van de verkoper in elk land binnen het eurogebied zaken te doen. Wanneer een kaartstelsel een uitwisselingstarief in rekening brengt, mogen eventuele tariefverschillen niet zijn gebaseerd op geografische factoren

HET SEPA-TIJDSCHEMA

Het Eurosysteem verwacht dat *vóór 1 januari 2008*:

- alle technische en contractuele bepalingen, procedures en standaarden die hebben geresulteerd in een nationale segmentatie van het eurogebied, zullen zijn geëlimineerd;
- passende technische en contractuele bepalingen, procedures en standaarden zullen zijn vastgesteld (met name de technische standaarden voor kaarten, technische apparaten die kaarten accepteren (pinautomaten en geldautomaten), communicatie-interfaces, verwerkingsplatforms, etc.) die uitwisselbaarheid garanderen en derhalve flexibiliteit en onafhankelijkheid in de keuze van dienstverlener;
- er, indien een uitwisselingstarief in rekening wordt gebracht, een transparante, op

2 SPECIFIEKE
DOELSTELLINGEN
VOOR DE
SEPA-INSTRUMENTEN,
-INFRASTRUCTUREN
EN -STANDAARDEN,
EN DE VOORTGANG
DIE WORDT GEBOEKT
BIJ HET
VERWEZENLIJKE
DAARVAN

kosten gebaseerde methodiek zal zijn vastgesteld en voor goedkeuring ingediend bij de Europese Commissie;

- een veelomvattende strategie zal zijn ontwikkeld teneinde kaartfraude te verminderen, met name in de grensoverschrijdende context.

Vóór eind 2010 dient het uiteindelijke doel van het SEPA te zijn bereikt. Alle kaartsystemen zullen voldoen aan de EMV-standaard, met inbegrip van het PIN-gebruik. Kaarthouders en verkopers zullen slechts kunnen kiezen uit twee soorten dienstverlening: binnenlandse dienstverlening, die in het gehele eurogebied hetzelfde zal zijn, en internationale dienstverlening voor kaarthouders uit het eurogebied die hun kaart buiten het eurogebied gebruiken.

WAT IS DE HUIDIGE STAND VAN ZAKEN?

Het SEPA-Kader voor Betaalkaarten, in de versie die in september 2005 door de EPC is goedgekeurd, heeft tot doel het verwezenlijken van een betaalomgeving waarin er geen sprake is van technische, juridische of commerciële belemmeringen die verhinderen dat belanghebbenden (kaartsystemen, kaarthouders, verkopers, kaartuitgevende instellingen, en banken en verkopers) binnen het eurogebied gebruik maken van kaartbetalingsdiensten, of deze leveren, zonder rekening te houden met grenzen. In aanmerking nemend dat de steun moest worden verkregen van nationale banksectoren die werkzaam zijn in landen met zeer uiteenlopende kaartsystemen, kan het SEPA-Kader voor Betaalkaarten als een zeer waardevolle prestatie worden beschouwd. Het is echter van betrekkelijk algemene aard en laat te veel ruimte voor interpretatie. Wat dat betreft verwacht het Eurosysteem nu dat de EPC conformiteitscriteria vaststelt die gebruikt moeten worden om te bevestigen of een systeem al dan niet voldoet aan het SEPA-Kader voor Betaalkaarten. Dit zal zowel de EPC als het Eurosysteem helpen bij het controleren van de voortgang naar het uiteindelijke doel van het SEPA met betrekking tot betaalkaarten.

Kaartsystemen vormen onderdeel van de marktinfrastructuur. Hun functioneren is onderhevig aan zeer grote schaalvoordelen alsmede aan netwerkeffecten. Daarom is, zoals uiteengezet in paragraaf 1.1.8, consolidatie in het SEPA noodzakelijk, zelfs wanneer deze zich betrekkelijk langzaam voltrekt. Het is van belang dat het toekomstige Europese model een hoge mate van efficiëntie biedt.

Thans werkt er in elk land van het eurogebied ten minste één kaartstelsel op nationaal vlak, dat over het algemeen een hoog dienstverleningsniveau biedt tegen een redelijke prijs. De meeste banken zijn bovendien bij minstens één internationaal kaartstelsel aangesloten, dat voor transacties buiten het betreffende land wordt gebruikt. Het transfereren van dit succesvolle model naar het niveau van het eurogebied, vereist het scheppen van Europese systemen die delen van of het gehele SEPA zouden bedienen; deze zouden bovendien moeten blijven gekoppeld worden aan de toegang tot internationale kaartsystemen voor pan-Europese transacties en/of transacties buiten het eurogebied. Onder de aanbieders van deze eurogebiedssystemen kunnen zich ook internationale kaartsystemen bevinden, mits zij in plaats van de thans dubbel aangeboden nationale en grensoverschrijdende betalingen, zowel transacties voor het eurogebied als daarbuiten gaan aanbieden.

Andere oplossingen voor het verwezenlijken van de SEPA-doelstellingen zouden kunnen worden aangeboden door één of meerdere van de bestaande nationale systemen of in de vorm van allianties tussen bestaande kaartsystemen (zowel nationale als internationale).

Het Eurosysteem ziet de voordelen van de verschillende alternatieven en zal de plannen van zowel de banken als de kaartsystemen met belangstelling volgen. Het Eurosysteem is zich er echter tevens van bewust dat deze alleen vóór eind 2010 kunnen worden gerealiseerd indien de standaarden voor uitwisselbaarheid snel beschikbaar komen en daarmee een daling van de gemiddelde kosten voor kaartbetalingen mo-

gelijk maken. In dit verband gaat het Eurosysteem ervan uit dat banken en kaartsystemen rekening zullen houden met de opvattingen van andere belanghebbenden, met name van verkopers en gebruikersorganisaties, zodat makkelijker oplossingen kunnen worden gevonden waar alle partijen profijt van hebben, niet alleen het bankwezen. Het Eurosysteem gaat ervan uit dat het SEPA de gemiddelde kosten van kaarttransacties zal doen dalen. Initiatieven die tot een ongerechtvaardigde verhoging van de thans op nationaal niveau geldende tarieven zouden leiden, zouden door het Eurosysteem als zeer negatief worden beoordeeld.

De internationale kaartsystemen zullen in het consolideringsproces een sleutelrol spelen. Het bankwezen vertrouwt erop dat zij in alle gevallen diensten voor transacties buiten het eurogebied zal aanbieden die aan dezelfde hoge kwaliteitseisen voldoen zoals die thans gelden voor de door deze systemen aangeboden diensten voor grensoverschrijdende kaartbetalingen. Zij zullen tevens de mogelijkheid hebben een dienst aan te bieden voor het eurogebied, hetzij alleen hetzij via allianties. Het Eurosysteem roept de internationale kaartsystemen op hun bijzondere positie bij transacties buiten het eurogebied niet te gebruiken om hun concurrentiepositie in het eurogebied op kunstmatige wijze te verbeteren. De nationale kaartsystemen worden uitgenodigd naar mogelijkheden te zoeken om hun werkzaamheden te coördineren, zodat cliënten in het gehele eurogebied kunnen blijven profiteren van een dienstverlening die net zo gemakkelijk, efficiënt en voordelig is als de huidige nationale dienstverlening.

In het SEPA-Kader voor Betaalkaarten wordt uitgebreid verwezen naar standaardisering, maar in nogal algemene bewoordingen. Op het gebied van fraudebestrijding wordt met name de verplichting om vóór eind 2010 tot volledige naleving van de EMV-standaarden te komen, als bijzonder nastrevenswaardig gezien. Het overgaan op uniforme EMV-specificaties is een voorwaarde voor het volledige welslagen van deze maatregel. Er ontbreken echter

gedetailleerde werkplannen voor het ontwikkelen en implementeren van *standaarden voor elke fase van de kaartbetalingstransactie* en voor het bestrijden van *soorten fraude* anders dan die welke worden gedekt door EMV.

Naast het SEPA-Kader voor Betaalkaarten, heeft de EPC middelen vrijgemaakt voor het opstellen van de *SEPA Card Fraud Database Opportunity and Feasibility Study*, een studie naar de mogelijkheden en haalbaarheid van een SEPA-databank voor kaartfraude. Het Eurosysteem verwelkomt dit initiatief. Een databank voor kaartfraude is erop gericht gegevens beschikbaar te stellen aan banken met betrekking tot het aantal bij verkopers voorkomende fraudegevallen. Dergelijke databanken worden gewoonlijk door afzonderlijke kaartsystemen aangeboden. Als fraudebestrijdingsinstrument zou het opzetten van een dergelijke databank op Europees niveau vanzelfsprekend waardevol zijn, mits deze juridisch goed is onderbouwd en is gebaseerd op objectieve criteria. Het Eurosysteem is op elk moment bereid dit onderwerp met de EPC te bespreken.

Het SEPA-Kader voor Betaalkaarten is tevens betrekkelijk vaag wat betreft de *tarieven voor verrekening*. Het Eurosysteem begrijpt dat er een reeks beveiligingsmaatregelen moet worden genomen wanneer het bankwezen deze kwestie collectief aanpakt, hetgeen heikele vragen oproept vanuit concurrentieperspectief. Maar het is essentieel dat op dit gebied vooruitgang wordt geboekt. Het SEPA-Kader voor Betaalkaarten dient te worden gecomplementeerd door uitgangspunten voor een verrekeningstarievenbeleid. Het Eurosysteem merkt op dat binnen het SEPA-Kader voor Betaalkaarten wordt toegestaan dat afspraken over het niveau van de verrekeningstarieven worden gemaakt binnen geografische subgroepen van kaartsystemleden. Het Eurosysteem roept de EPC met klem op deze bepaling te heroverwegen aangezien differentiatie op zuiver geografische gronden niet verenigbaar is met het SEPA-concept. Indien er toch verrekeningstarieven in rekening worden gebracht, dan dienen zij de daling van verwerkingskos-

**2 SPECIFIEKE
DOELSTELLINGEN
VOOR DE
SEPA-INSTRUMENTEN,
-INFRASTRUCTUREN
EN -STANDAARDEN,
EN DE VOORTGANG
DIE WORDT GEBOEKT
BIJ HET
VERWEZENLIJKE
DAARVAN**

ten voor kaartbetalingen in het SEPA te weerspiegelen.

2.4 CONTANT GELD, CHEQUES EN OVERIGE NIET ONDER HET SEPA VALLENDE BETALINGSINSTRUMENTEN VOOR KLEINE BEDRAGEN

Hoewel de burgers van het eurogebied wat contant geld betreft sinds 1 januari 2002 in een SEPA leven, d.w.z. gebruik maken van dezelfde bankbiljetten en munten, kenmerkt het systeem voor de levering van contant geld in het eurogebied zich door het naast elkaar bestaan van een veelvoud aan nationale infrastructuur, gebaseerd op verschillende bedrijfsmodellen. Dienovereenkomstig is er voor kredietinstellingen en andere beroepshalve met contant geld omgaande partijen nog geen sprake van een “Single Euro Cash Area” (SECA). Harmonisering op dit gebied is nodig omdat contant geld het vaakst gebruikte betalingsinstrument is, en waarschijnlijk zal blijven.

Het Eurosysteem en de EPC onderhouden een constructieve dialoog over hoe tot verdere harmonisering van de operationele omstandigheden bij de nationale centrale banken kan worden gekomen. Het doel is gelijkwaardige operationele voorwaarden te creëren, waarbij de door nationale centrale banken uitgevoerde basistaken uitwisselbaar zullen zijn.

Aangezien derden een belangrijke rol spelen bij het verbeteren van de efficiëntie van contant-geldverwerking, stelt het SECA-Kader een reeks voorkeursprocedures vast waar banken rekening mee zouden moeten houden wanneer zij een deel van hun contant-geldverwerkingsactiviteiten uitbesteden. Het stelt tevens een dialoog voor met derden over zaken van gemeenschappelijk belang, in het bijzonder het ontwikkelen van gemeenschappelijke initiatieven tegen vervalsing van de eurobankbiljetten en euromunten, het vinden van manieren om de maatschappelijke kosten van contant geld te beperken, en het toewerken naar gedeelde opvattingen over standaardisatievraagstukken. Wat betreft het laatstgenoemde punt,

hoewel enkele standaarden reeds van toepassing zijn (bijv. de gemeenschappelijke definitie van goedgekeurde/afgekeurde eurobankbiljetten), is het wachten op andere, bijv. ten aanzien van het verpakken van munten en bankbiljetten, beveiligingsvereisten voor het vervoer van contant geld met *uitwisselbaarheid* als hoofddoelstelling.

Cheques en overige niet onder het SEPA vallende instrumenten zullen niet grensoverschrijdend binnen het eurogebied worden gebruikt. Deze instrumenten zullen dus uiteindelijk verdwijnen als voor de gebruikers ervan duidelijk wordt dat andere betaalmiddelen een betere dienstverlening bieden. De verwachting is dat de nationale banksectoren in het eurogebied *uiterlijk 1 januari 2008* een strategie zullen hebben voor het bevorderen van het gebruik van alternatieve elektronische betaalmiddelen, wat de kruissubsidies vermindert en de cliënten prijstransparantie oplevert. *Eind 2010*, zodra de SEPA-instrumenten door cliënten zijn geaccepteerd, is de verwachting dat het gebruik van cheques en andere niet-SEPA-instrumenten een duidelijke neerwaartse tendens zal laten zien (nationale betalingsinstrumenten waarvoor geen SEPA-alternatief beschikbaar is zouden echter voort kunnen blijven bestaan zolang er behoefte aan blijft). Omdat het gebruik van niet-SEPA-instrumenten van land tot land zo uiteenloopt, zal dit proces op nationaal niveau worden gevolgd en zal de EPC daar niet in worden betrokken.

2.5 INFRASTRUCTUREN VOOR DE AFWIKKELING EN VERREKENING VAN KLEINE BETALINGEN

HET DOEL

Het *uiteindelijke doel* van het SEPA op dit gebied is drieledig: ten eerste dienen retailbetalingssystemen in staat te zijn SEPA-instrumenten te verwerken en volledig uitwisselbaar te zijn; ten tweede dienen bestaande marktinfrastucturen te worden geconsolideerd om schaalvoordelen te benutten; en ten derde zouden moderne technologieën verdere kostenreducties mogelijk moeten maken. De verwach-

ting is dat als gevolg daarvan het aantal afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuren voor retailbetalingen en de met hun diensten verband houdende kosten, substantieel zullen afnemen. Het Eurosysteem is het echter met de banken eens dat het proces marktgestuurd dient te verlopen; dit zal derhalve enige tijd in beslag nemen en mogelijk niet volledig zijn voltooid vóór eind 2010.

HET SEPA-TIJDSCHEMA

Het Eurosysteem verwacht dat vanaf 1 januari 2008 retailbetalingsinfrastructuren op nationaal niveau zowel “oude” nationale instrumenten als “nieuwe” SEPA-instrumenten zullen verwerken, hetgeen betekent dat zij in staat zullen moeten zijn om, parallel aan nationale betalingen, met pan-Europese instrumenten verrichte betalingen te ontvangen en te verwerken. Praktisch gezien houdt dit in dat, gedurende een overgangperiode, van retailbetalingsinfrastructuren wordt geëist dat zij pan-Europese en nationale standaarden verwerken alsmede, mogelijkerwijs, de omzetting tussen beide moeten doorvoeren. Het kunnen verwerken van pan-Europese betalingsinstrumenten is een vereiste om er zeker van te zijn dat deze instrumenten vanaf 2008 voor cliënten beschikbaar zijn.

Eind 2010 zullen alle afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuren voor retailbetalingen in het eurogebied SEPA-instrumenten verwerken binnen het eurogebied. Om dit doel te bereiken, dienen zij volledig uitwisselbaar te zijn, wat betekent dat zij in staat moeten zijn om, rechtstreeks of indirect, betalingsopdrachten te versturen naar en te ontvangen van elke bank in het eurogebied.

WAT IS DE HUIDIGE STAND VAN ZAKEN?

Om de acceptatie van het SEPA door afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuren voor retailbetalingen in het eurogebied te bevorderen, overweegt de EPC thans het opzetten van een kader voor de ontwikkeling van afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuren voor retailbetalingen in het SEPA, waaronder beginselen voor het voldoen aan de SEPA-procedures. Het

Eurosysteem moedigt werkzaamheden op dit gebied aan, aanhakend op een verschuiving van de aandacht die in 2005 werd opgemerkt. Zoals blijkt uit het Derde Voortgangsrapport, bevorderden de banken, als gebruikers of aandeelhouders van de bestaande afwikkelings- en verrekeningsinfrastructuren voor retailbetalingen, aanvankelijk het idee van een pan-Europees interbancair verwerkingsinstituut (pan-European automated clearing house – PEACH), hetgeen banken ertoe had genoopt ofwel hun systeem te sluiten en op een andere infrastructuur over te stappen, of bewezen en efficiënte nationale systemen om te vormen tot een PEACH. In 2005 werd steeds duidelijker dat een derde alternatief werd overwogen, toen een aantal bestaande nationale interbancaire verwerkingsinstellingen (ACH's) hun plan kenbaar maakten om aan het SEPA te gaan voldoen zonder zich noodzakelijkerwijs om te vormen tot een PEACH. Vooropgesteld dat de vereisten om aan het SEPA te voldoen goed zijn geformuleerd en dat er geen belemmeringen zijn voor open en eerlijke concurrentie tussen PEACH-aanbieders en infrastructuren die aan het SEPA voldoen (bijv. geen kruissubsidies tussen de verwerking van nationale instrumenten en instrumenten die aan het SEPA voldoen), voorziet het Eurosysteem geen problemen met deze meer open aanpak. Het Eurosysteem zal aanmoedigen tot zowel de migratie van nationale infrastructuren naar infrastructuren die aan het SEPA voldoen als het oprichten van additionele PEACH-aanbieders om voor de nodige concurrentie in de markt te zorgen.

Willen de bestaande retailbetalingsinfrastructuren aan het SEPA voldoen, dan dienen zij in staat te zijn om betalingen te versturen naar en te ontvangen van alle banken in het eurogebied, rechtstreeks of indirect, en dit ofwel via banken die in het verwerkingsproces als tussenschakel dienen, ofwel via koppelingen tussen infrastructuren. Een voorwaarde voor het opzetten van koppelingen tussen infrastructuren is het invoeren van gemeenschappelijke standaarden voor het uitwisselen van betalingsopdrachten tussen systemen. Zonder gestandaardiseerde berichtformaten en identificatie-

2 SPECIFIEKE
DOELSTELLINGEN
VOOR DE
SEPA-INSTRUMENTEN,
-INFRASTRUCTUREN
EN -STANDAARDEN,
EN DE VOORTGANG
DIE WORDT GEBOEKT
BIJ HET
VERWEZENLIJKE
DAARVAN

codes voor bank en cliënt, zou de noodzaak van handmatige interventie de verwerking zowel vertragen als deze duurder maken. Dit proces is zeer vergelijkbaar met het opzetten van koppelingen tussen “real-time” brutoverrekeningsystemen die het TARGET-systeem mogelijk hebben gemaakt. Het Eurosysteem nodigt de door zowel nationale centrale banken als de particuliere sector aangeboden afwikkelings- en verrekeningssystemen voor retailbetalingen in het eurogebied uit een passend discussieforum in het leven te roepen om te bespreken hoe volledige uitwisselbaarheid zou kunnen worden bereikt.

Zodra gemeenschappelijke bericht- en gegevensstandaarden beschikbaar zijn, zou geen enkele infrastructuur mogen weigeren een koppeling te leggen met een andere infrastructuur. Transacties tussen infrastructures zouden kunnen worden verrekend in TARGET2. Bovendien dienen huidige geografische toegangsbeperkingen tot infrastructures te worden opgeheven. Parallel daaraan dient het verplicht verwerken van bepaalde soorten betalingen in een specifieke infrastructuur te worden afgeschaft. Het opheffen van toegangsbeperkingen en ingangsbelemmeringen impliceert tevens dat financiële instellingen in staat moeten zijn om op basis van dienstverlening en prijsstelling een keuze te maken welke afwikkelings- en verrekeningsinfrastructures voor retailbetalingen zij willen gebruiken. Volledige transparantie van dienstverlening en prijsstelling dient te zijn gewaarborgd. Over het geheel genomen is de verwachting dat een aantal infrastructures door de druk vanuit de markt geleidelijk zullen verdwijnen, met name aan het eind van hun investeringscyclus, wanneer systeemeigenaren of -gebruikers zich mogelijk realiseren dat zij elders in het eurogebied betere oplossingen zouden kunnen vinden.

2.6 STANDAARDEN

Een van de dingen die de EPC heeft bereikt op bestuurlijk gebied, is het *European Committee for Banking Standards* (Europees Comité voor Bancaire Standaarden, of ECBS) onder te bren-

gen bij de EPC. Deze verandering was nodig om de werkzaamheden van het bankwezen op het gebied van standaardisatie te stroomlijnen.

Teneinde voor een efficiënt betalingsverkeer in het SEPA te zorgen, is het van groot belang dat *end-to-end* standaarden worden overeengekomen, zodat het niveau van *straight-through*-verwerking wordt gemaximaliseerd. In dit verband is de invoering van berichtenstandaarden een belangrijke prestatie. De EPC heeft in beginsel gekozen voor de *ISO 20022 – UNiversal Financial Industry* berichtenstandaard (UNIFI), en een op XML gebaseerde programmeertaal. De EPC is met SWIFT een *Memorandum of Understanding* overeengekomen, op basis waarvan SWIFT verantwoordelijk zal zijn voor de ontwikkeling van de berichten voor de SEPA-Overboeking en de SEPA-Automatische Incasso. Bovendien zijn het SEPA-gegevensmodel, het besluit tot aanbeveling van het gebruik van UNIFI-berichten in het *customer-to-bank*-domein en de ontwikkeling van implementatierichtlijnen voor het gebruik ervan, eveneens positieve ontwikkelingen. Zoals door de EPC is aangegeven, is het van belang dat het SEPA-gegevensmodel naast basisdiensten de implementatie van diensten met toegevoegde waarde toestaat. De standaarden voor kaarttransacties liggen niet buiten de reikwijdte van de EPC; zij zijn onderdeel van de verwachtingen voor 2008, zoals aangegeven in Paragraaf 2.3.

Ook is het van belang dat de werkzaamheden met betrekking tot twee openstaande onderwerpen snel worden afgerond: de *identifiers* (identificatiecodes) die nodig zijn in de SEPA-betalingsberichten (alleen de IBAN, of ook de *Bank Identifier Code* (BIC)?), en de beveiligingsstandaarden voor betalingstransacties.

De brede toepassing van IBAN's en BIC's is een belangrijk recent geboekt succes van het Europese bankwezen. Er zijn nog steeds twijfels over de vraag of cliënten alleen de IBAN of ook de BIC moeten gebruiken. De EPC wordt dringend verzocht duidelijkheid te verschaffen op dit punt, idealiter vóór juni 2006, om de

communicatie met gebruikers te vergemakkelijken. Het Eurosysteem verwelkomt de door de *Operations, Infrastructure and Technology Standards Support Group* van de EPC verrichte werkzaamheden ten aanzien van een lange-termijnoplossing voor bank- en cliëntidentificatie en *routing* van betalingen. Het Eurosysteem benadrukt in het bijzonder de noodzaak tot het vereenvoudigen van de identificatiecodes van banken en cliënten met het oog op het toegroeien naar een lange-termijnscenario zonder cliënten met te veel veranderingen te confronteren.

Daarnaast verwelkomt het Eurosysteem de werkzaamheden waarmee de *Security of Payment Task Force* (SPTF) is begonnen. Het is van belang dat de *end-to-end* beveiliging van met SEPA-instrumenten uitgevoerde betalingstransacties (d.w.z. kaarten, overboekingen en automatische incasso's) op geharmoniseerde wijze is gewaarborgd, op basis van voorkeursprocedures en standaarden. Voor kaarten impliceert dit dat de EPC beveiligingsstandaarden vaststelt die alle stappen van het transactieproces dekken (zie Paragraaf 2.3) en dat deze op harmonische wijze te implementeren standaarden onderdeel worden van het SEPA-Kader voor Betaalkaarten. Wat betreft overboekingen en automatische incasso's is het besluit van de SPTF om een inventarisatie te maken van nationale beveiligingsprocedures in het *customer-to-bank*-domein bijzonder welkom. Indien uit deze inventarisatie blijkt dat er geen grote verschillen tussen Europese landen bestaan, zal worden overwogen de vastgestelde voorkeursprocedures mee te nemen in het SEPA. Indien echter significante verschillen worden vastgesteld, zou de EPC kunnen komen tot een gemeenschappelijk niveau van beveiligingsprocedures. Wat de uitkomst ook mag zijn, zij dient te worden weerspiegeld in de betreffende procedures voor het gebruik van betalingsinstrumentensystemen. Verder zou de EPC moeten kijken naar de uitwisselbaarheid van beveiligingsapparaten en elektronische documenten, met speciale aandacht voor de elektronische handtekening. Het doel zou moeten zijn om met betrekking tot SEPA-beta-

lingsinstrumenten een reeks voorkeursprocedures en standaarden voor beveiliging beschikbaar te maken die zo snel mogelijk maar uiterlijk in 2010 zouden moeten worden geïmplementeerd.

Op het gebied van uitwisselbaarheid ten aanzien van kaartsystemen en retailbetalingsinfrastructuur, moedigt het Eurosysteem de EPC ten zeerste aan zo snel mogelijk een begin te maken met de technische werkzaamheden, waaronder het vaststellen van gemeenschappelijke verrekeningsprocedures voor deze entiteiten.

**2 SPECIFIEKE
DOELSTELLINGEN
VOOR DE
SEPA-INSTRUMENTEN,
-INFRASTRUCTUREN
EN -STANDAARDEN,
EN DE VOORTGANG
DIE WORDT GEBOEKT
BIJ HET
VERWEZENLIJKEN
DAARVAN**

BIJLAGE

LIJST VAN AFKORTINGEN

ACH	Automated Clearing House (interbancair verwerkingsinstituut)
BIC	Bank Identifier Code (bankidentificatiecode)
EMV	Europay International, MasterCard International, Visa International
EPC	European Payments Council (Europese Betalingsraad)
EU	Europese Unie
IBAN	International Bank Account Number (internationaal bankrekeningnummer)
IT	informatietechnologie
PEACH	pan-European automated clearing house (pan-Europees interbancair verwerkingsinstituut)
PIN	Personal Identification Number (persoonlijk identificatienummer)
ROC	Roll-out Committee (comité dat zich bezig houdt met de implementatie van SEPA-procedures, ressorteert onder de EPC)
SECA	Single Euro Cash Area
SEPA	Single Euro Payments Area (gemeenschappelijk eurobetalingsgebied)
SPTF	Security of Payment Task Force (ressorteert onder de EPC)
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer- systeem
UNIFI	ISO 20022 – UNiversal Financial Industry berichtenstandaard

